

JAMMERBUGT
KOMMUNE

ÅBENT LAND PÅ DAGSORDNEN

Referat af seminar d. 15.5

Indledning.

Borgmesteren havde kun godt at sige om den hidtidige proces med de tre workshops. Han ser ikke seminaret som en afslutning på diskussionen om det åbne land, men snarere til starten på en god dialog om fremtiden.

Borgmesteren opfordrer til, at vi fortsætter med at mødes i dette forum af mennesker, der alle har interesse i det åbne lands udvikling.

Kort opsamling på de 3 workshops med fokus på landskabet, naturen og kulturmiljøet. Hvad kræver kommunens særlige opmærksomhed?

Robert Mogensen.

Robert ridsede op, den måde han hidtil har forklaret landskabet i Jammerbugt Kommune på; som havbund med øer der rager op i landskabet. På de tre ture har vi været de fleste steder i kommunen, og mange forskelligartede naturområder og kulturmiljøer har vi besøgt.

Om beskyttelse af kulturmiljøer generelt reflekterede Robert over den måde han havde vægtet beskrivelsen af kulturmiljøerne på turene. Der opereres i dag med tre ben i beskyttelse i det fysiske miljø; miljøbeskyttelse, naturbeskyttelse og beskyttelse af kulturmiljø. Naturbeskyttelsen og miljøbeskyttelsen står stærkere i den offentlige debat end kulturmiljøerne. Der er heller ikke lovgivninger der udelukkende beskytter kulturmiljøer. Turene har derfor været meget fokuserede at opnå kendskab til kulturmiljøer; hvad er de, hvad kan de bruges til og hvordan beskytter vi dem?

De kulturmiljøer vi har besøgt, gennemgik Robert i billeder og ord.

Martin Hesselsøe.

Det beskyttelseskort som flere gange i løbet af turene er blevet beskrevet af Martin, tog han frem igen og gik i detaljen med dets bestanddele. Kortet viser alle de områder i Jammerbugt Kommune, der på en eller anden måde er beskyttet eller fredet, og som kommunen skal forvalte i fremtiden. Martin ridsede de forpligtigelser op, som følger med hver af disse beskyttelser.

Diskussion om landskaber, natur- og kulturmiljøer i Jammerbugt Kommune.

På seminaret var der indlagt to timers diskussion, relateret til de ting vi har set. Alle diskussioner blev startet med et input fra udvalgte deltagere, og derefter var ordet frit blandt alle deltagere. Alle pointer blev noteret på plancher.

Første diskussion:

Modernisering af fredninger, etablering af grønne korridorer og artsbeskyttelse.

Katrine Hahn Kristensen fra DN's hovedkontor lagde op til denne diskussion. Peder Agger fra DN, skulle også have deltaget på dagen, men han var netop blevet indkaldt til møde for at tale om stop for tilbagegang for artsdiversitet i Danmark. Et meget relevant møde set i lyset af dagens forestående diskussion.

Katrine om fredningsfornyelser:

Jammerbugt Kommune ligger i top med flest fredninger og Natura2000 områder. Der er dog mange gamle fredninger, som vi har set trænger til fornyelse, for at de kan give et bedre grundlag for god naturpleje. Katrine hæftede sig ved den meget snak om pleje, og understregede i den forbindelse, at den uplejede natur (urnaturen) også kan være meget interessant i naturbeskyttelses-øjemed.

Katrine om Grønne Korridorer:

Der bør tænkes stort og helhedsorienteret i forbindelse med udpegning af disse. Der bør tænkes i forbindelser mellem alle de eksisterende mindre naturområder, og der skal formentlig kigges over kommunegrænserne for at fuldende dem.

Katrine om artsdiversitet: Også Vesthimmerlands Kommune, Rebild Kommune og Frederikshavn Kommune fik i deres nytårshilsen fra Connie Hedegård, en påmindelse om Hedeplettingens afhængighed af kommunens initiativ.

Jammerbugt Kommune kunne med fordel indgå et erfaringssamarbejde med disse kommuner.

Med hensyn til artsbeskyttelse helt generelt, så er en indsats for beskyttelse af enkeltarter en god investering. Det skyldes, at de tiltag man gør for at redde en sjælden art, nyder også andre arter godt af.

Vårkobjælden
- Jammerbugt
Kommunes
Pandabjørn.

Diskussionen åben.

En samling af pointer fra de deltagende:

Om artsbeskyttelse:

Artsbeskyttelse i Jammerbugt Kommune kunne være en god tilgang til planlægningen. De enkelte arter kan beskrives i kommuneplanen som en ny tilgang til naturforvaltningen. Hvis ikke enkelte arter nævnes, er det vigtigste at det fremgår at kommunen generelt ønsker at beskytte sjældne arter.

Om grønne korridorer:

Landbruget er positivt indstillet overfor opbygning af grønne korridorer og dermed en forøgelse af de sammenhængende naturområder. Det skyldes, at det er frustrerende for en landmand at arbejde med de små separate stykker beskyttet natur, der i højere grad gør hans dyrkning besværlig. Landbruget vil være klar til at gå ind i en dialog om at få eksisterende beskyttet natur til at hænge sammen. Landbruget har i det hele taget flyttet sig meget, og er i mange tilfælde indstillet på at foretage naturpleje.

I forbindelse med oprettelse af grønne korridorer, er det meget vigtigt ikke at skele til administrative grænser. Dem kender naturen ikke, og derfor er det vigtigt at samarbejde med sine nabokommuner om projekter i den størrelse.

Om fredningsfornyelser og randområder:

Mange af de fredninger vi har set gennem de tre workshops, har været utidssvarende på den måde, at dyrkning er tilladt meget tæt på. Det giver et problem med at forvalte de randområder, der ligger op af de beskyttede områder. Effekten sås flere steder på de tre workshops, bl.a. Store Vildmose. Flere politikere efterspørger i den forbindelse mulige handlingsmuligheder.

Den gamle fredning på Alsbjerg tillader dyrkning meget tæt på de fredede overdrev

Landmænd der har små stykker beskyttet areal på deres jord, kan opleve dette som hindringer, og det ses ofte at der pløjes for tæt på.

**Anden diskussion:
Naturgenopretning og pleje.**

Oplæg ved Martin Hesselsøe og Jesper Hansen, LandboNord.

Martin Hesselsøe:

Vi har set mange steder, der har potentialer til at blive store naturgenopretningsprojekter; f.eks. Ulvedybet. Det er en fordel for kommunen at have nogle ambitiøse naturgenopretningsprojekter i støbeskeen, idet det er sandsynligt, at der indenfor de kommende år vil komme nye støttemuligheder for projekter i stor skala. Der kan f.eks. lægges en strategi for de store projekter, der kan indføres i kommuneplanen.

Jesper Hansen:

LandboNord er landmændenes forening, der har landbrugets interesser i højsædet. Det vigtige for landmanden er råderetten over egen jord. En landmand lægger meget langsigtede planer for brugen af hans jord, og det er derfor af stor vigtighed at landmanden lang tid i forvejen, er klar over hvilke bestemmelser der kommer fra politisk side, og evt. kan have indflydelse på hans drift. Landmanden ønsker derfor politikere, der melder klart ud, og laver en klar prioritering i politikken for det åbne land.

Med til ønsket om en prioritering af indsatsen på naturbeskyttelsesområdet, hører for landmændene ønsket om at have et solidt undersøgelsesapparat. Det skal være muligt at basere valget af områder til genopretning eller forøget pleje på et fagligt solidt grundlag, således at vi får mest miljø for pengene. Det er i forbindelse vigtigt at være i dialog meget tidligt med involverede lodsejere.

**Åben diskussion.
En samling af pointer fra de deltagende:**

Om igangsætning af naturpleje og naturgenopretningsprojekter:

Det er vigtigt at forstå, at naturbeskyttelse er langsigtet planlægning. Vi hørte Ditte Svendsen fra Thy Skovdistrikt tale om deres planlægning som rækker 300 år frem i tiden. Den samme forståelse for naturens processer må vi tage til os i Jammerbugt Kommunes planlægning, således at vi kan lave solide planer, der ser ca. 10-20 år frem.

Foruden den langsigtede planlægning er det også vigtigt, at der er handling. Vi må have nogle fyrtårnsprojekter som kan sætte eksempel, og være med til at synliggøre Jammerbugt Kommune som en grøn kommune.

Om samarbejdet med landbruget:

Det er vigtigt at landbruget hele tiden får klar besked om den politiske holdning, om end det i mange tilfælde kan blive svært at gøre dem den tjeneste. Om ikke andet så bliver konstant kommunikation med landbruget meget essentielt.

Det bemærkes at landbrugserhvervet og naturbeskyttelsen ikke er modpoler og sagtens kan forenes godt i en kommune som Jammerbugt. Der foreslås at arbejde for at gøre Jammerbugt Kommunes landmænd til Danmarks bedste og mest nytænkende erhvervsdrivende i det åbne land, gennem undervisning og samarbejder.

Om naturprojekter i byens nærhed:

Det er vigtigt at vi husker vigtigheden af gode og anvendelige rekreative arealer i byens nærhed, når vi snakker om naturgenopretning og pleje i det åbne land. Vi kan skele til Århus kommunes Plan09 eksempelprojekt, der netop handler om disse hverdagslandskaber.

Tredje diskussion:

Levendegørelse og anvendelse af kulturmiljøer i Jammerbugt Kommune.

Robert Mogensen og Otto Kjær Larsen, udvalgsformand i Teknik og Miljø, leverede input til diskussionen.

Otto Kjær Larsen:

Vi har på turene fået udpeget mange kulturmiljøer i kommunen, og det er oplagt at spørge os selv om hvad vi skal bruge dem til. Er de værdifulde for os? Skal vi bare rage dem ned, og fjerne dem fra jordens overflade? Det virker helt forkert, efter de mange fortællinger vi har fået leveret.

Især Kaas briketfabrik var en øjenåbner, og det står helt klar for mange at den på en eller anden måde skal omdannes, og dermed have lov til at fortælle historien videre. Denne er bare et eksempel, men vi bør tage et overblik, og vurdere hvilke kulturmiljøer der har størst værdi for os, og dernæst beskrive dem i kommuneplanen. Vi skal kunne tage imod borgernes gode ideer til omdannelse af bevaringsværdige kulturmiljøer.

Vi har set mange herregårde, og har lært at kende deres omkringliggende landskaber. Måske kan kommunen være initiativtager til et erfaringsnetværk for herregårdene, da de er underlagt de samme krav.

Havbådene i Thorupstrand var et miljø af meget stor betydning, som vi skal give plads til. Der skal findes en planlægningsmæssig balance mellem turisme og erhverv, så begge dele kan få fordel af hinandens tilstedeværelse. Der er kun en havbådbygger tilbage i Thorupstrand og han skal have plads til at overleve sit erhverv.

Åben diskussion:

En samling af pointer fra de deltagende

Om omdannelsesprojekter af kulturmiljøer:

De helt store omdannelsesprojekter som Brandt klædefabrik i Odense, kan ændre en hel bys kulturliv. Brandts Klædefabrik er et skoleeksempel på, hvordan man levendegør et kulturmiljø.

Det er vigtigt med en god dialog med lodsejerne før nogle projekter kan komme på tale. Briketfabrikken er faretruende tæt på det totale forfald, og her skal der handles hurtigt hvis noget skal ske. Flere ser muligheder i omdannelsen af dette bygningsværk. Bl.a. arkitekten Hans Stall. For at overkomme et projekt i den størrelse er fondsmidler og lokale midler vigtige. I kommunen er der ikke budgetteret med den slags projekter, og det er derfor vigtigt at kommunen i stedet bidrager med sin fulde opbakning. Fabrikken bliver en stor opgave at rydde op og gendanne, idet den foruden sin faldefærdige tilstand, indeholder meget asbest.

Kaas Briketfabrik er tæt på fuldstændigt forfald, og der skal handles nu hvis fabrikken skal have en fremtid.

Det kræver tid at skabe nye interessante rum til brug for borgerne, især steder hvor de ikke tidligere har haft deres gang. Der findes flere eksempler på rundt om i Danmark, at man nødtørfigt sætter bygninger i stand og laver midlertidige arrangementer indtil brugen af det nye sted kommer ind i folks bevidsthed. F.eks. havnen i Odense, Nordkraft i Aalborg.

Om kulturmiljøer i kommuneplanen.

Det er helt klart at der må laves en prioriteret liste over kulturmiljøer i Jammerbugt Kommune som kan bruges til kommuneplanen. Vi har et ansvar for at sikre flere kulturhistoriers overlevering til fremtiden.

Vi skriver også i øjeblikket landdistriktspolitik, og heri har kulturmiljøerne også en mulighed for at blive indskrevet. Mange landskaber er kulturbetingede, og de to ting kan sagtens skrives sammen i en helhedsplan.

Fjerde diskussion:

Formidling, adgang og turisme.

Det fjerde oplæg sætte borgmester Mogens Gade i gang, med en snak om turismen som den økonomiske generator i Jammerbugt Kommune. Alt skal hænge sammen på bundlinien. Vi skal være gode til at sælge oplevelser i Jammerbugt Kommune, og samtidig lade beskyttelse og benyttelse gå hånd i hånd.

Vi skal naturligvis satse på os selv, men vi er hele tiden nød til at have noget godt at tilbyde de gæster der kommer hertil. Vi skal vække stolthed over vores omgivelser hos de borgere der bor her, og af den vej trække flere turister hertil.

Vi har mange muligheder for at lave små overkommelige initiativer som kan fremme denne stolthed i vores borgere; natur/kultur/musikkanon fremkommet ved netafstemning, en markedsføring af vores smukke natur som dejlige rammer at lade sig vie i. Højdekort der viser hvor du skal gå hen for at se kommunen fra oven.

Vi har meget. Vi skal bare bruge det.

Åben diskussion:

Om turisme i Jammerbugt Kommune:

I Jammerbugt Kommune er mange af de forslag som borgmesteren fremlægger allerede under opsejling. Der er mange initiativer på vej for at fremme turismen, og det kan mærkes at flere borgere er stolte kommunens faciliteter. Vi kan lave flere initiativer, hvis vi går sammen om det.

Om formidling:

Vi har selv lige oplevet det gode ved formidlingen. Som vi har gjort det med guidet tur rundt i kommunen. Vi har fået historier ind under huden, og vil gerne give disse oplevelser videre. Mange fortæller at de har taget, eller vil tage familien med på udflugt for at vise de steder frem som vi har set på vores ture.

Afrunding

Robert runder diskussionsrunden af og bemærker at dette ikke er en afslutning, men snarere en begyndelse på diskussionen om det åbne land. Hele projektet har været ment som et inspirationsgrundlag for denne fortsatte dialog.

Vi har alle fået mange indtryk på turene, og Robert spørger deltagerne på seminaret efter de bedste af dem.

Indtryk fra salen:

Der er enighed om, at den megen viden vi har fået om natur og kulturmiljøer i kommunen har gjort et meget stort indtryk. At få sat ord på nogle af de steder man kender fra sin hverdag men ikke tillægger nogen særlig betydning.

Mange har fået nogle favoritsteder, som de ønsker at besøge igen sammen med venner og familie.

Der giver også udtryk for, at man burde bruge denne metode til at starte op med et hver politisk område.

